

УДК 069.5:655.4(477-25)"2013"

Євген Склярєнко,
науковий співробітник відділу наукового
редагування бібліографічної інформації
Книжкової палати України

Знайомство з книжковими новинками, налагодження творчих контактів

16—19 травня в Українському домі пройшла ІХ Київська міжнародна книжкова виставка, яка об'єднала найрізноманітніші видавництва, зібрала письменників та інших діячів культури з України і зарубіжжя. Відвідувачі знайомились з кращими та найсвіжішими зразками книжкової продукції на будь-який смак — художньою, науковою, довідковою, історичною, музичною та дитячою літературою. Свої видання презентували близько 120 видавництв різного профілю, від художньої літератури до вузькоспеціалізованого асортименту видавничої продукції — карт, нот тощо. Виставка підтвердила свій міжнародний статус, зібравши у стінах Українського дому видавців з Росії, Білорусі, Грузії, Туркменістану та Індонезії. Насичена програма увірвала лекції, інтерв'ю, презентації, а "Літературний салон" дав змогу бажаним ближче познайомитись з улюбленими письменниками, видавцями на численних засіданнях "круглого столу", взяти участь у бесідах та автограф-сесіях.

Вступне слово мав Голова Держкомтелерадіо України Олександр Курдінович. Він підкреслив важливість книги як чинника сучасного людського життя та наголосив на значенні цієї традиційної виставки у налагодженні контактів між суб'єктами книжкового ринку — письменниками, видавцями, поліграфістами, бібліотекарями та книгорозповсюджувачами. Олександр Вячеславович зачитав вітальне слово Прем'єр-міністра України Миколи Азарова. Президент Української асоціації видавців та книгорозповсюджувачів Олександр Афонін наголосив, що вирішенню проблеми книговидавничої та книгорозповсюджувальної галузі сприятиме Державна цільова національно-культурна програма популяризації вітчизняної видавничої продукції та читання на 2014—2018 роки, концепцію якої, розроблену Держкомтелерадіо, затверджено Урядом. На її реалізацію передбачено виділити 500 млн грн.

Актуальність цього урядового документа викликана тим, наголосив на брифінгу із журналістами Олександр Курдінович (зазначивши, що в Україні спостерігається негативна тенденція зменшення читацького попиту, що, у свою чергу, не може не впливати на видавничу галузь), — майже половина українців взагалі не читає книг. За останні 20 років у десятикратний раз знизився читацький інтерес. Утім, проблема ця не лише суто вітчизняна — така ж ситуація у цілому світі: інтерес до книги за різними дослідженнями впав на 40—60%.

Найголовнішою серед подій першого дня стало вручення урядової премії ім. Лесі Українки за літературні твори для дітей та юнацтва за 2012 рік. Загалом на конкурс надійшло 76 робіт від 84 номінантів. Дипломи переможцям вручив Олександр Курдінович. У номінації "Літературні твори для дітей та юнацтва" нагороду отримав письменник Григорій

Фалькович за книгу "Хвацькі вірші" (видавництво "А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА"). Талант художниці Марини Пузиренко відзначили відповідним дипломом за краще оформлення книги для дітей та юнацтва — "Чудової мандрівки Нільса з дикими гусьми" Сельми Лагерльоф (видавництво "Фактор"). А у номінації "Театральні вистави для дітей та юнацтва" премію присуджено творчому колективу Київського національного академічного театру оперети за музичну казку "Пригоди бременських музикантів" за п'єсою Василя Ліванова та Юрія Ентіна "Трубадур та його друзі".

Український фонд культури та Міжнародний Шолоховський комітет спільно представили видання Михайла Шолохова "Тихий Дон" українською мовою, переклад якого здійснив Віктор Середин. За словами директора Книжкової палати України ім. Івана Федорова Миколи Сенченка, цей роман виходив українською тричі, востаннє більше як півстоліття тому. Нове видання перевершує всі попередні за поліграфічною якістю та художнім оформленням. Підтримали ідею видання "Тихого Дону" українською мовою фонд Леоніда Кучми "Україна", Спілка письменників Росії, Український фонд культури, Міжнародне товариство письменницьких спілок. "Це видання свідчить про велику любов Михайла Шолохова до України, де на Чернігівщині започаткувалася одна з його родинних гілок. Письменник не раз згадував, що мати його — українка. Він щиро дружив із майстрами української культури, цінував їх творчість", — зазначив на презентації Володимир Прокопенко.

До речі, як повідомив присутнім Микола Сенченко, у видавництвах Російської Федерації торік вийшло 15 книг українських авторів.

"Видавництво Старого Лева" презентувало свій соціальний проект — дитячу книгу грузинського письменника Гурама Петріашвілі "Казки дідуся Гурама", видану шрифтом Брайля. Як розповіла співробітниця "Старого Лева" Олена Гада, книга вийшла тиражем у 200 примірників, які були розіслані в спеціалізовані бібліотеки, школи-інтернати, реабілітаційні центри для дітей незрячих та з вадами зору. Компанія збирається продовжити випуск подібних видань, оскільки їх дуже не вистачає, а дітям потрібен доступ до сучасної літератури. "Казки дідуся Гурама" побачили світ у Республіканському будинку звукозапису й друку УТОС, єдиному підприємстві в Україні, яке може випускати книги шрифтом Брайля. Його директор Олександр Кінберг розповідає, що наразі такі видання майже не друкуються. Традиційно під час проходження виставки триває благодійна акція "Особливі книжки — для особливих дітей", за результатами якої зібрані кошти буде спрямовано на видання та придбання підручників та художніх книжок шрифтом Брайля.

Окрім цього, 16 травня відбулися презентації книг, автограф-сесії з Іваном Драчем та Валентином Бадраком, семінари.

На другий день виставка продовжила тішити відвідувачів різноманітними заходами. Своїм досвідом та баченням місця письменника у сучасному світі поділились з колегами російські літератори під час зустрічі з лауреатом "Русского Букера" Андрієм Дмитрієвим, що відбулась біля стенда "Книги России". Йшлося про існуючий у РФ розрив між масовою та елітною літературою і необхідність навчити читача розрізняти белетристику і літературний "взірець".

У гостей та відвідувачів викликала зацікавленість презентація видання "Електронні книжки та електронні читанки (рідери) в бібліотеках: з чого почати?", що була надрукована видавництвом "Самміт-Книга" за підтримки Української бібліотечної асоціації. В книзі описані сучасні тенденції в бібліотечній справі, шляхи підвищення рівня обслуговування користувачів, застосування сучасної техніки, в тому числі iPad, під час роботи з читачами. Описується зарубіжний досвід і практика роботи в цій царині книгозбірень України. Пропонуються орієнтовні правила користування електронними читанками в бібліотеці, методи реклами нової бібліотечної послуги. Рамки розмови розширились: йшлося не лише про саму книгу, а й загалом про технологічний прогрес у бібліотеках. Учасники презентації порушили питання про суспільну реакцію на книгу та вільного формату подання інформації як шлях популяризації бібліотек серед українців. Було наголошено, що для адаптації нових тенденцій читання, які, безумовно, впливають на їхню роботу сьогодні, потрібно ширше застосовувати маркетингові ходи.

Відбулась і полеміка на тему: "Як українському фольклору стати номінантом на нематеріальну спадщину ЮНЕСКО?" за участю спеціалістів Міністерства закордонних справ та Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.

Телерадіокомпанія "Ковчег" презентувала фільм Володимира Качура "Левко Лук'яненко. Народжений бути символом". 53-хвилинна біографічна стрічка відтворює найважливіші віхи життя письменника та дисидента: служба в Радянській армії — навчання у Московському університеті — створення підпільної організації в Західній Україні — суд і 15 років ув'язнення — дворічна "свобода" в Чернігові — створення Української Гельсінської групи — 10 років ув'язнення та 5 років заслання — повернення в Україну і продовження боротьби.

Сам Левко Григорович також був присутній на виставці, де презентував свою останню книгу "Де ти, доле України?", а також поділився інформацією, що готується до виходу новий збірник його статей у двох томах "Тут мій дух". У нього ввійдуть суспільно-аналітичні доробки, які стосуються ситуації, яка склалась у державі за останні двадцять років.

До двох річниць — 200-річчя від дня народження Тараса Шевченка (2014) та 150-річчя від дня народження Ольги Кобилянської (2013) — видавництво "Букрек" презентувало дві книги. Перша — "Кобзар" українською та румунською мовами, румунський переклад "Кобзаря" вийшов уперше, до нього доклав зусиль поет Іон Козмей. Друга — роман Ольги Кобилянської "Апостол черні".

Також у цей день відбулись автограф-сесії з письменником Андрієм Курковим та журналістом і письменником Юрієм Винничуком.

Головною літературною подією третього дня стала презентація останнього роману під назвою "Пророк" наймолодшого лауреата малої Шевченківської премії Олеса Ульяненка, що пішов з життя у 2010 році. Книгу презентувало видавництво "Український пріоритет". Його головний редактор Лілія Максименко розповіла, що на підготовку книги до друку пішло два роки, протягом яких упорядником проведена "реставрація" роману, відшукувалися уривки тексту в родичів та друзів покійного.

Найпочеснішим гостем 18 травня став російський письменник, лауреат "Русского Букера" Захар Прілепін. На зустрічі з журналістами та читачами він поділився своїми враженнями про сучасну російську літературу, розповів про бажання створити світлий твір, сімейний роман, який не соромно буде показати матері.

Окрім інших численних презентацій і заходів, були організовані автограф-сесія з Ірен Роздобудько та семінар "Русская книга в Украине" за участі співробітників ТБ "Библио-глобус", російської мережі магазинів "Читай-город" і українських книгорозповсюджувачів. Організатором семінару виступило Федеральне агентство з друку та масових комунікацій Російської Федерації.

Загалом на виставці видавництва представили велику кількість нової літератури. Так, на стенді "А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГИ" можна було знайти нову книгу Джоан Ролінг "Несподівана вакансія", збірник "Чотири романи" Валерія Шевчука ("На полі смиренному", "Око прірви", "Мор", "Сповідь"), а також свіжу серію сучасної української поезії "Українська поетична антологія", до якої ввійшли твори Ліни Костенко, Юрія Андруховича, Миколи Вінграновського, Тараса Мельничука та ін.

Видавництво "Фоліо" надрукувало "Щоденникові записи" Олександра Довженка, "Палату № 7" Сергія Жадана та Лади Лузіної, що складається з двох творів — "І мама ховала це у волосся" (Сергій Жадан) і "Одуванчики" (Лада Лузіна), а також перевидання "Танго смерті" Юрія Винничука.

Стенд видавництва "Кальварія" пропонував відвідувачам "Російський сюжет" Євгені Кононенко та "Вийди і візьми" Тимофія Гаврилів.

Також широко була представлена література різних областей, зокрема Миколаївщини, Полтавщини, Закарпаття, Донеччини та Житомирщини. Це була чудова можливість для нових та маловідомих у столиці видавництв продемонструвати свою продукцію, серед якої українська та російська класика, література для дітей, мистецтвознавча, довідкова та технічна література.

ІХ Київська міжнародна книжкова виставка урізноманітнила літературне життя киян, дала змогу поспілкуватися як з майстрами слова, так і з видавцями про книгу в Україні та за її межами. Проведення цієї виставки стало чудовою можливістю для молодих видавців показати асортимент своєї продукції, а для визнаних лідерів — познайомити читачів з новими виданнями та назвами.

Надійшла в редакцію 20 травня 2013 року